

Buveinių direktyvoje numatyta griežta tam tikrų rūšių gyvūnų apsauga taip pat taikoma individams, kurie palieka savo natūralią buveinę ir atsiduria žmonių gyvenamosiose teritorijose

Taigi kaime rasto vilko sugavimas ir transportavimas gali būti pateisinami tik tuo atveju, jeigu kompetentinga nacionalinė institucija dėl šių veiksmų priėmė nukrypti leidžiančią nuostatą

2020 m. birželio 11 d. priimtame Sprendime *Alianța pentru combaterea abuzurilor* (C-88/19) Teisingumo Teismas nusprendė dėl Direktyvos 92/43 dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos¹ (toliau – Buveinių direktyva) 12 straipsnio 1 dalyje numatytos griežtos tam tikrų gyvūnų rūšių apsaugos sistemos teritorinės taikymo srities. Šiuo klausimu **Teisingumo Teismas patvirtino, kad šios direktyvos IV priedo a punkte išvardytoms rūšims, kaip antai vilkams, numatyta griežtos apsaugos sistema taip pat taikoma individams, kurie palieka savo natūralią buveinę ir atsiduria žmonių gyvenamosiose teritorijose.**

2016 m. gyvūnų apsaugos asociacijos darbuotojai kartu su veterinarijos gydytoja be išankstinio leidimo sugavo ir transportavo vilką, kuris lankėsi Rumunijos kaimo gyventojų sodyboje, o šis kaimas yra tarp dviejų didelių saugomų teritorijų, kaip jos suprantamos pagal Buveinių direktyvą. Vis dėlto sugauto vilko transportavimas į rezervatą nevyko sklandžiai ir vilkas pabėgo į aplinkui esantį mišką. Buvo pateiktas baudžiamasis skundas dėl pažeidimų, susijusių su vilko sugavimu ir transportavimu netinkamomis sąlygomis. Šioje baudžiamojoje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja, ar Buveinių direktyvos apsauginės nuostatos taikomos laukinių vilkų gaudymui aglomeracijos pakraštyje ar administracinio vieneto teritorijoje.

Visų pirma Teisingumo Teismas priminė, kad Buveinių direktyvos 12 straipsnio 1 dalies a punktu valstybės narės įpareigojamos imtis reikiamų priemonių sukurti griežtos saugomų gyvūnų rūšių apsaugos „jų natūralaus paplitimo areale“ sistemą, draudžiančią bet kokia forma tyčia gaudyti ar žudyti šių rūšių individus „gamtoje“.

Dėl šio draudimo tyčia gaudyti ar žudyti teritorinės taikymo srities Teisingumo Teismas pažymėjo, kad, kalbant apie saugomas gyvūnų rūšis, kurios, kaip antai vilkai, užima plačias teritorijas, sąvoka „natūralaus paplitimo arealas“ yra platesnė nei geografinė erdvė, kurioje egzistuoja jiems gyventi ir daugintis būtini fiziniai ar biologiniai veiksniai, taigi atitinka geografinę erdvę, kurioje atitinkama gyvūnų rūšis apsistoja ar plinta ir toks elgesys šiai rūšiai yra natūralus. Iš to išplaukia, kad Buveinių direktyvos 12 straipsnio 1 dalyje numatyta apsauga neturi ribų ar sienų, todėl laukinis saugomos gyvūnų rūšies individas, esantis netoli žmonių gyvenamųjų teritorijų arba jose, judantis per tokias zonas arba misdamas žmogaus pagamintais ištekliais, negali būti laikomas gyvūnu, kuris paliko savo „natūralaus paplitimo arealą“. Šį aiškinimą patvirtina Migruojančių laukinių gyvūnų rūšių išsaugojimo konvencijos² 1 straipsnio 1 dalies f punkte pateikta apibrėžtis, pagal kurią sąvoka rūšies „paplitimo teritorija“ apima bet kokio pobūdžio teritorijas, kurias kerta ši rūšis.

¹ 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992, p. 7; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 102, klaidų ištaisymas OL L 81, 2015, p. 5).

² 1979 m. birželio 23 d. Bonoje pasirašyta ir 1982 m. birželio 24 d. Tarybos sprendimu 82/461/EEB (OL L 210, 1982, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 15 t., p. 5) Bendrijos vardu sudaryta Migruojančių laukinių gyvūnų rūšių išsaugojimo konvencija.

Taigi Teisingumo Teismas nurodė, kad Buveinių direktyvos 12 straipsnio 1 dalies a punkto formulotė, pagal kurią draudžiama tyčia gaudyti ar žudyti saugomų rūšių individus „gamtoje“, neleidžia į šios nuostatos taikymo sritį neįtraukti žmonių gyvenamųjų teritorijų. Vartojant žodį „gamtoje“ siekiama tik patikslinti, kad šioje nuostatoje numatyti draudimai nebūtinai taikomi individams, kurie teisėtai laikomi nelaisvėje.

Aiškinimas, kad Buveinių direktyvos 12 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta apsauga neturi griežtų ribų ar sienų, taip pat leidžia įgyvendinti šia nuostata siekiamą tikslą. Iš tiesų tai reiškia ne tik atitinkamų rūšių apsaugą tam tikrose griežtai apibrėžtose vietose, bet ir individų, gyvenančių gamtoje ar laukinėje aplinkoje ir taip atliekančių funkciją natūraliose ekosistemose, apsaugą. Toliau šiuo klausimu Teisingumo Teismas pažymėjo, kad daugelyje Sąjungos regionų, kaip antai nagrinėjame šioje byloje, vilkai gyvena žmogaus užimtose teritorijose ir dėl šių erdvių antropizacijos vilkai taip pat iš dalies prisitaikė prie šių naujų sąlygų. Be to, infrastruktūros plėtra, neteisėtas miško naudojimas, žemės ūkis ir tam tikra pramonės veikla prisideda prie spaudimo vilkų populiacijai ir jų buveinei.

Taigi Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad pareiga griežtai saugoti saugomas gyvūnų rūšis taikoma visam šių rūšių „natūralaus paplitimo arealui“, nesvarbu, ar jos yra jų įprastinėje buveinėje, saugomose teritorijose ar netoli žmonių gyvenviečių.

Dėl situacijų, kurios gali susiklostyti, jei saugomos gyvūnų rūšies individas turi sąlytį su žmonėmis ar jų turtu, visų pirma konfliktų, kylančių žmogui užėmus gamtines zonas, sprendimo Teisingumo Teismas priminė, kad valstybės narės turi priimti visus teisės aktus, kuriuose pagal Buveinių direktyvos 16 straipsnio 1 dalies b ir c punktus būtų priemonės, skirtos išvengti didelei žalai, be kita ko, pasėliams ar gyvuliams, arba priemonės, kurių imamas visuomenės sveikatos ir saugumo sumetimais, arba dėl kitų įpareigojančių svarbesnio viešojo intereso priežasčių, tarp jų – socialinio ar ekonominio pobūdžio.

Taigi Teisingumo Teismas patvirtino, kad saugomos gyvūnų rūšies individo, kaip antai vilko, sugavimas ir transportavimas gali būti vykdomi tik tuo atveju, jeigu kompetentinga nacionalinė institucija, remdamasi Buveinių direktyvos 16 straipsnio 1 dalies b ir c punktais, priėmė nukrypti leidžiančią nuostatą, pagrįstą, be kita ko, visuomenės saugumo motyvu.

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127